

сти, по возрасту, по уровню квалификации. За учёными нужен глаз да глаз, ибо сам род занятий вынуждает их мыслить неординарно, в некотором роде даже свободно. Учёный должен стать выше своей специализации. Данный принцип весьма труден для реализации. К преподавателям вузов предъявляются непростые и непривычные требования. Нельзя рассчитывать на повышение творческого потенциала учёных исключительно призывами, концепциями, программами, званиями, наградами. Проблемой является и целостность образования – технического и гуманитарного. Все существующие науки имеют, по сути, одну цель – обеспечить существование человека в биосфере. В социальном плане страна, которая имеет развитый научный и образовательный потенциал, но не создаёт условий для их эффективного использования в своих интересах, автоматически становится донором для других стран с лучшими условиями для научной деятельности.

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВВЕДЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ В КУРС ЗАГАЛЬНОЇ ФІЗИКИ

АКСЬОНОВА К.Ю., *ст. викладач*

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Сублімаційний метод викладання фізики в школі і прагматичне спрямування при підготовці учнів до ЗНО дає тільки необхідний набір знань, залишаючи поза увагою найцікавіші факти з історії фізики казуїстики в розвитку фізики як науки, парадоксальність деяких методів дослідження, що є невластивими для точних наук. Фундаментальні науки для інженерів є дуже важливими як в плані формування світогляду, так і в плані освітньому. Розуміння процесів і явищ, володіння експериментальною технікою, вміння ставити і вирішувати реальні задачі – все це набувається студентом в процесі вивчення курсу фізики в ВНЗ. Але вища школа продовжує тенденцію школи пропонуючи студентам усталений набір законів і явищ природи, які містить в собі курс загальної фізики. При цьому у студентів не формується уявлення про фізику як науку, що розвивається і є невід’ємною частиною нашого життя.

В розвитку фізики було і є багато драматичних моментів, що супроводжували розвиток і становлення науки. Студентам паралельно з формулювання законів і описом явищ необхідно показувати роль вченого-дослідника в цьому процесі, його радості розчарування, навіть трагедії, пов’язані з не-

впинним рухом науки вперед. В свідомості студента необхідно сформувати уявлення, що Ньютон, Джоуль, Кельвін, Ампер, Вольт, Гаусс, Ерстед, Тесла це є не тільки одиниці вимірювання відповідних фізичних величин, а й величні представники людства.

Майбутнім інженерам на прикладах розвитку фізичної науки корисно показувати, що уявлення які сьогодні здаються цілком усталеними і повністю вірними можуть бути відкинуті як застарілі і неактуальні в ході науково-технічного прогресу. І навпаки, використання не актуальних сьогодні уявлень може стати в пригоді в майбутньому.

Тільки маючи уявлення про історію розвитку науки майбутній інженер може бути готовий до викликів, які виникнуть у нього в вузько-професійній діяльності в нашому надзвичайно мінливому світі.

Часу, що відведено на курс загальної фізики в ВНЗ критично мало, а крім того не всі студенти, після закінчення навчання будуть займатися науковою діяльністю, тому можливо буде раціонально викладачам кафедр фундаментальних наук (фізики, математики, хімії) читати факультативні курси з історії науки уже тільки магістрам, тобто тим студентам, що пов'язують свою майбутню діяльність з науковою роботою.

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

С.А. АЛЕКСАНДРОВА, канд. пед. наук, доцент

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Існування людини нероздільно взаємозв'язане та взаємозалежне з суспільним оточенням. Тому кожна особистість повинна усвідомлювати відповідальність за свою поведінку і діяльність, передбачати їх наслідки, регулювати поведінку не лише на основі власних потреб та інтересів, але й базуючись на вимогах суспільства; тобто володіти соціальною відповідальністю.

Існує багато точок зору щодо визначення відповідальності взагалі та, зокрема, соціальної відповідальності. Вони розглядають як філософські, соціологічні, етичні і психологічні категорії.

Відсутня серед науковців і єдність думок щодо кількості видів соціальної відповідальності. Принциповим, з точки зору її формування, є поділ на правову (юридичну) та не правову (моральну) відповідальність. Остання не має юридичного характеру та базується на внутрішніх переконаннях особис-